

Sünneti İhya Etmenin Şeref ve Sorumluluğu

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi rabbi'l-âlemin. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l evvelîne ve'l âhirîn. Muhammedini'l Mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin yevmi'd-dîn.

a. Allah'ın Rahmeti Benim Halifelerimin Üzerine Olsun

Emma ba'd.

Fe-kâle Resûlullahü sallallahu aleyhi ve sellem:

رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَى خُلَفَائِي. قِيلَ: وَمَا خُلَفَاؤُكَ يَا
رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الَّذِينَ يُحْيُونَ سُنَّتِي، وَيَعْلَمُونَهَا
النَّاسَ.

Rahmetullâhi alâ hulefâye kîle: ve mâ hulefâûke yâ Resûlallâh? Kâle: ellezîne sünnetî ve yuallimünnehe'n-nâs.

Sadaka Resûlullah, fî mâ kâl ev kemâ kâl.

291. sayfadan.

Kîle: ve mâ hulefâûke yâ Resûlallâh?

Kâle: ellezîne sünnetî ve yu'allimünnehe'n-nâs.

Bu okunan hadîs-i şerîfinde Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Rahmetullâhi alâ hulefâye. “Allah’ın rahmeti benim halifelerimin üzerine olsun.”

Halife, “bir insanın makamında o gittikten sonra onun yerine o vazifeyi yapan kişiye” derler. Halefi oluyor, halef olan kimseye “halife” derler. Arkasından o geliyor. Peygamber Efendimiz; “Benim halifelerime Allah’ın rahmeti olsun, Allah onları rahmetine gark etsin.” diye dua ediyor. Sahabe-i kirâmında şaşırıyorlar. Peygamber Efendimiz’den sonra peygamber gelmeyecek, ne demek bu şey.

“Halifelerim ne demek?”

Ve mâ hulefâûke yâ Resûlallâh? “Senin halifelerin ne oluyor, ne demek oluyor?” diye sordukları zaman, buyuruyor ki;

“Benim halifelerim” *Ellezîne*. “O kimse-lerdir ki.” *Sünnetî*. “Benim sünnetimi ihyâ ederler” *Ve yu'allimûnehâ*. “Ve benim sünnetimi öğretirler” *E'n-nâse*. “İnsanlara...”

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz “Benim sünnetimi ihyâ edenler ve benim sünnetimi insanlara öğretenler benim halifelerimdir.” buyurmuş oluyor.

Bu, Peygamber Efendimiz'in sünnetini tutanlara çok büyük makam, çok büyük bir müjde, çok büyük bir iltifat.

Sünnet ne demek?

Bir kimsenin yaşam tarzı, hayatta yaşayış şekli, gittiği yol... Bir kimse bir çığır açarsa, yeni bir adet ortaya koyarsa ona *senne*, *sünneten* derler. “Bir çığır açtı, ortaya bir adet koydu, bir adet başlattı.” derler. *Âdet*, “insanın yaşantısı, hayatı yaşamak tarzı” demek.

“Benim sünnetimi ihyâ edenler.” Benim yaşam tarzımı, hayatımı, sözlerimle, davranışlarımla, tavsiyelerimle, belirttiğim yol, bunu ihyâ edenler, Peygamber Efendimiz'in halifeleri [olmuş oluyor.]

İhyâ “canlandırmak” demek. Sünneti *ihyâ* etmek nasıl olur?

Onu yaşamakla olur. Peygamber Efendimiz’in hayatında neler yapıyor idi ise, mübarek âdetleri neler idiyse onu yapanlar, onu kendi hayatında aynen uygulayanlar, *ihyâ* ediyor demektir.

Mesela biz sakal bırakmışız. Herkes bırakmıyor. Burada sakalların kesilmesi umumi bir adet... Belki buralarda da, Avrupalılar arasında da bırakanlar var ama umumiyetle kesiyorlar.

Biz sakal bırakıyoruz. Neden?

Peygamber Efendimiz; “Sakallarınızı uzatınız, bıyıklarınızı kısaltınız.” buyurmuş. Kendisi de sakallarını uzatırdı ve bıyıklarını da derisi görünecek kadar kısaltırdı. Çünkü sakalın uzamasında hikmetler var. Faydalar var, boğazı koruyor.

Bıyığın kesilmesinde faydalar var. Çünkü oranın temiz olması lazım. O mıntıkanın öyle mümkün olduğu kadar temiz olması lazım. Daha başka hikmetleri [de] var tabii.

Bir; onu ihyâ edenler, yaşayanlar. Böylece o yaşam tarzını canlı tutanlar.

İki; *ve yu'allimûnehe'n-nâs*.

Ve bu sünneti başkalarına öğretenler; “Resûlullah Efendimiz böyle yapardı, böyle giyinirdi, böyle yemek yerdi. Böyle uyurdu, günlük hayatını böyle geçirirdi. Şöyle bir tavsiyede bulunmuştu.

Sanki mesela Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz gibi müslümanları yönetmeye başlarına tayin olundu, halifesi oldu. Ömer Efendimiz gibi, Osman Efendimiz, Hz. Ali Efendimiz gibi.

O halde bu büyük şereften biz de mümkün oldukça azami ölçüde nasibimizi almaya çalışalım. Sünnete uygun yaşayalım. Ve sünneti insanlara sünnet-i senniyye-i Nebeviyye'yi insanlara öğretelim.

En kolaylıkla öğretebileceğimiz kendi çocuklarımızdır. Ondan sonra da bizi seven insanlara, bizi tanıyan ağabey diye hürmet eden insanlar; etrafımızdaki akrabamız, arkadaşlarımız, samimi dostlarımız...“Peygamber Efendimiz böyle yapardı, böyle yapardı...” diyerek

öğrenip onlara da söylemek sureti ile bu şerefi biz de kazanalım.

b. Geceleyin Kılınan İki Rekat Namaz

İkinci hadîs-i şerîf,

رُدِّيهِ يَا عَائِشَةَ، فَوَاللَّهِ لَوْ شِئْتُ لَأَجْرِي اللَّهُ
تَعَالَى مَعِيَ جِبَالَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ.

*Rüddîhi yâ Âyişetü fe-va'llâhi lev şî'tü le-
ecrallahü teâlâ me'ie cib'âle'z-zehebi ve
fıddati.*

*Sadaka Resûlullah, fî mâ kal, ev kemâ
kal.*

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

Rüddîhi yâ Âyişetü. “Ey eşim, hanımım,
müslümanların annesi, Âişe, ey Âişe, geriye
ver onu.”

Ver geriye. Nedir bu onu geriye ver dediği
şey onu sonra söyleyeceğim.

Peygamber Efendimiz'e bir şey vermişler,
Peygamber Efendimiz, “ya Âişe onu geriye
iade et.” diyor.

Rüddîhi yâ âyişetü fe-va'llâhi. “Çünkü Allah’a andolsun ki, yemin olsun ki” *Va'llâhi lev şî'tü.* “Eğer ben dileysem, dilemiş olsaydım, isteseydim. Gönlümden murat etseydim, arzu etseydim.”

Le-ecrallahü teâlâ me'iyê. “Allahu Teâlâ benim yanımda akıtırdı, sağımda solumda...” *Cib'ale'z-zehebi ve fıddati.* “Altın dağlarını ve gümüş dağlarını yanımda cereyan ettirirdi, akıtırdı, yanımda gezdirirdi.” Altın dağlarını, gümüş dağlarını altın ve gümüşü ben isteseydim, Allah beni altına gümüşe gark ederdi. İsteseydim verirdi.”

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bunu niçin söylemiş?

Peygamber Efendimiz'in hanesine zengin bir hanım gelmiş. Bakmış ki, Peygamber Efendimiz çok sade, sert bir yatak da yatıyor. Derinin içine hurmanın lifleri doldurulmuş.

Hurmanın lifleri hangileri?

Böyle yaprak köklerinin arasındaki sarı sarı şeyler, iplik gibi, ip gibi, sarı sarı şeyler. Hurma lifleri onlar. O hurma lifleri doldurmuş deri.

Şimdi deri pahalı değil mi?

Pahalı. Bizim zamanımızda pahalı. Ama o zaman en bol bulunan şey. Hatta o zaman bir ince kumaş çok daha pahalı. Ama deri ucuz. Çünkü herkes koyun, deve kesiyor, herkesin derisi var. Acıktığı zaman mecburen deveyi kesiyor, kurutuyor, yavaş yavaş yiyor. Deri var...

Deriyi dikmek de kolay. Deriyi dikip hurma ağacından da lifleri tıkıp doldurmak da kolay. En sade, en basit, döşek. Düşünecek olursak, belki en sıhhî.

Yirminci yüzyılda şimdi düşünecek olursak. Belki en sağlıklı yatak o. Hem de doktorların bel ağrısı çekenlere, bel fıtığı olanlara, sağ, solu, sırtı ağrıyanlara belki tavsiye edeceği bir şey. Ama o zaman için en mütevazı döşek cinsi.

O zengin kadın Peygamber Efendimiz'e iyi bir yatak göndermiş. Peygamber Efendimiz'i sevdiği için rahat etsin diye ona güzel bir yatak göndermiş. Peygamber Efendimiz; "Onu geriye gönder." diye iade ettiriyor.

Benim okuduğum hadîs-i şerîfle bu olay aynı ise; Peygamber Efendimiz o yatakta bir gece yatmış, çok rahat uyumuş. Ve teheccüde kalkmamış. Demek ki yorgun yattı. Yatak da çok rahattı. Teheccüt namazına kalkamayınca o rahat yatağı gönderiyor. Kendi eski, haşin, sert, pek rahat ettirmeyen yatağını istiyor. Çünkü;

وما فيها خير من الدنيا ركعتان من الليل

Rek'atâni mine'l-leyli hayrün mine'd-dünyâ vemâ fîhâ.

Rek'atâni mine'l-leyli. “Geceleyin kılınan iki rahat namaz.” *Hayrün mine'd-dünyâ.* “Dünyadan da daha hayırlı.” *Vemâ fîhâ.* “Dünyanın içindeki her türlü mal mülk, zenginlikten de daha hayırlı.” buyuruyor.

Gece namazı çok sevap. Allah nasip etsin. Gece namazı kılmaya gayret edin.

Gece namazı biliyorsunuz, yatsıdan sonra bir ara uyuduktan sonra kalkılıp kılınan her hangi namazdır. Gece içinde kılınan iki rekât ve daha fazla kılınabilir.

En son vakti ne zamandır?

İmsaktır. İmsak kesildiği zaman oruca başlanılacağı zaman geldi mi, teheccüdün vakti bitmiştir. Sabah namazının vakti girmiştir. Demek ki sabah namazının ilk vakti girmezden önce imsak kesilmezden önce kılınan her hangi bir namazdır. Gecenin ne kadar geçerse geçsin, uyuyup da uyandığında kılınan her namaz teheccüttür. Tavsiye olunanı gecenin sonuna doğru kılınanıdır. İmsak, oruç tutmak için yemek yemeye kalktığınız zamanlar. İmsak kesilmeye yakın zamanlardır.

c. Efendimizin Adını Duyar Duymaz Salavat Getireceğiz

Üçüncü hadîs-i şerîf.

رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يَصَلِّ عَلَيَّ، وَرَغِمَ
أَنْفُ رَجُلٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ، ثُمَّ انْسَلَخَ قَبْلَ أَنْ
يُغْفَرَ لَهُ، وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ أَدْرَكَ عِنْدَهُ أَبَوَاهُ الْكَبِيرَ،
فَلَمْ يُدْخِلَاهُ الْجَنَّةَ

Ve rağime enfü recülin zükirtü indehû fe-lem yusalli aleyye ve rağime enfü racülin dehale

*aleyhi ramadânü sümme'n-seleha kable en
yu'fera lehû ve rağime enfü racülin edrake in-
dehu ebevâhu'l-kibera felem yunhilâhu'l-cen-
nete.*

Tirmizî, İbn-i Hibban ve Hâkim, Ebû Hüreyre *radıyallahu anh'*ten rivayet etmişler, bu so-
nuncu hadîs-i şerîfi. Bu hasen [bir] hadîs-i
şerîf. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;
Rağime enfü recülin. “O adamın burnu yerde
sürtsün ki.”

Burun demek, *enfün* “burun”, *rağima* da
“yere sürtsün” demek.

İnsanın burnu ne zaman sürter?

Yüzüstü kapaklanır, en fena şekil. İnsanın yüzü
yerde sürter.

“Adamın yüzü, burnu yere sürtsün ki” *Zükirtü
indehû.* “Ben onun yanında anılmış oluyorum
da onun yanında Muhammed-i Mustafâ diye,
Peygamber diye, adım geçiyor da.” *Fe-lem yu-
salli aleyye* “Bana salât u selâm getirmiyor.”

Demek ki Efendimiz'in adını duyar duymaz
Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammed di-
yeceğiz, veyahut *aleyhisselam* diyeceğiz, ve-
yahut bildiğimiz, alıştığımız, dilimize kolay
gelen hangi salât u selâm varsa Efendimiz'e

salavat getireceğiz. Bu bir. Demek ki çok önemli. Peygamber Efendimiz salât u selâm getirmeyene üzüyor.

İkincisi

Ve rağime enfü racülin “Yine şu adamın da burnu yerde sürtsün ki.” *Dehale aleyhi ramadânü.* “Bu adama, Ramazan ayı gelmiş, kendisine mağfiret olunmadan, adam Allah'ın mağfiretine ermeden Ramazan gelmiş de geçmiş. O adama yazıklar olsun, o adamın burnu yerde sürtsün.”

Neden Ramazan'dan istifade etmemiş, kim bilir nasıl geçirdi Ramazan'ı. İçkiye mi devam etti? Kumara mı devam etti? Namaz mı kılmadı, oruç mu tutmadı? Dua mı etmedi? O Ramazan ki, herkesin kucak kucak sevaplar, büyük büyük şeyler kazanabileceği bir mevsim, bir ay. Bir ay sürmüş, Allah'ın mağfiretini kazanamamış. Demek ki, Ramazan mağfiret edilme ayı ve umumiyetle Ramazan'da Ramazan'ı ihya edebilen herkes mağfiret olunuyor. Peygamber Efendimiz; “Mağfiret olunamayana yazıklar olsun.” demiş oluyor. “Fırsatı kaçırdı, yazıklar olsun burnu yerde sürtsün ki Ramazan'dan istifade edemedi.” diyor.

Ramazan ne zaman gelecek?

İki üç gün sonra Perşembe günü Receb ayı giriyor. Receb'in 1'i Perşembe günü Regaib Kandili. Sabahleyin camiye gelirken gökyüzünde zaten hilalin böyle çok incelenmiş olarak görüyordunuz. İnceldi, inceldi, artık görülmeyecek, bitecek. Eriyor, ay bitiyor. Biten ay Cumâde'l-âhire . Cemaziyelahir ayı.

Gelecek ay, Perşembe günü gelecek olan ay Receb ayı, Receb ayından Ramazan'a ne?

Receb'den sonra Şaban gelir, ondan sonra Ramazan gelir. Demek ki iki ay kalmış. İki ay birkaç gün. İki ay üç gün kalmış. İki ay üç gün sonra elhamdülillah mübarek Ramazan girecek, inşallah...

Allah sağlıklı afiyetle ulaştırırsın. Teravihler kılınacak, oruçlar tutulacak, zekatlar verilecek, sadaka-i fıtırılar verilecek, Kur'ân-ı Kerîmler okunulacak, derken o ay geçinceye kadar müminlerin böyle güzel, güzel ibadetlerinden Ümmet-i Muhammed afv u mağfiret olunacak. Bu iki.

Ve üçüncüsü,

Ve rağime enfü racülin edrake indehu ebevâhu'l-kibera fe-lem yunhilâhu'l-cennete.

“Yine Őu adamın da burnu yerde sürtsün ki” “o adama çok yazıklar olsun ki” demek. *Edrake indehu ebevâhu’l-kibera*. “O adamın annesi babası yanında ihtiyarlamışlar, yaşlanmışlar.” “Ben annemi babamı bilmem, küçükken ölmüşler, pek iyi bilmiyorum” değil. “Annesi babası yanında ihtiyarlamışlar, Annesi ve babası ihtiyarlığa ulaşmışlar...” *Fe-lem yunhilâhu*. “Bu evlatlarını sokamamışlar.” *E’l-cennete*. “Cennete” sokamamışlar. “Yazıklar olsun o evlada!” Ne demek?

“İnsan annesine, babasına yetişir de onlara hizmet ederse, duasını alırsa cenneti kazanır.” Allah bu imtihanı başarıp huzuruna sevdiği kul olarak varmayı nasip eylesin. Cennetiyle müşerref eylesin, cemâlullahı görmeyi nasip eylesin. Rıdvân-ı ekberine cümlemizi nâil eylesin. *el-Fâtiha*.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN

26 Cemâziye'l-Âhir 1421 / 25.09.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

